

GLAS JAVNOSTI

Strategija za socijalno uključivanje Roma i Romkinja u Republici Srbiji 2016 - 2025: Primena i prioritetne mera za 2017 - 2018.godinu

:: DOKUMENT SA PREPORUKAMA ZA POLITIKU::

Osnovne informacije

Republika Srbija je 3.marta 2016.godine usvojila "Strategiju za socijalno uključivanje Roma i Romkinja u Republici Srbiji za period 2016-2025". Ova Strategija predviđa usvajanje propratnog dvogodišnjeg akcionog plana za 2016-17.godinu u roku od 90 dana od usvajanja strategije, što je odloženo i očekuje se krajem oktobra 2016.godine. Akcioni plan bi trebalo da obuhvata prioritetne mere iz Strategije za period koji pokriva, kao i ključne tačke, budžet, podelu odgovornosti i kontrolne pokazatelje.

Pored Strategije i Akcionog Plana, Vlade Republike Srbije je preuzeala odgovornost za primenu operativnih zaključaka sa "Seminara o socijalnom uključivanju: Pitanja Roma u Republici Srbiji" od 11.juna 2015.godine i mera koje se tiču Roma u okviru "Aкционог Plana za Poglavlje 23" koji je Vlada usvojila 27.aprila 2016.godine.

Projekat za integraciju Roma 2020 obezbeđuje tehničku i stručnu pomoć vladama Zapadnog Balkana i Turske u planiranju, primeni i kontroli njihovih javnih politika vezanih za Rome, uz poseban osvrт na budžetiranje i usmeravanje. Akcioni tim Regionalnog saveta za saradnju zadužen za sprovođenje ovog projekta organizovao je Forum o javnom dijalogu, čiji je domaćin bio Odbor za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova Narodne Skupštine Republike Srbije. Forum je održan 13.oktobra 2016.godine u Narodnoj skupštini i okupio je članove skupštine, glavne državne institucije, romske predstavnike civilnog društva i druge zainteresovane strane kako bi razgovarali o prioritetnim merama koje treba uključiti u Akcioni Plan za primenu Strategije za socijalno uključivanje Roma za 2017-18 godinu.

Ova dokument o preporukama za politiku odražava razgovor sa Forumom o javnom dijalogu i predlaže prioritetne mera koje bi vlada trebalo da uključi u Akcioni plan za 2017-18 godinu za primenu ove strategije.

Preporuke za politiku

Uspostavljanje odgovornog i transparentnog upravljanja, razvoj i implementacija održivih mera u lokalnoj samoupravi, inkluzivni budžet i delotvorno učešće romske zajednice u svim fazama planiranja i sprovođenja su sine qua non za uspeh Strategije. Pored toga, a prema diskusijama učesnika na javnom slušanju, mera koje se predlažu za period 2017-18 i koje bi nadležne institucije trebale razmotriti za uvrštanje u Akcioni plan, su sledeće:

Obrazovanje

- Otvaranje novih predškolskih ustanova kako bi se povećao broj i procenat obuhvaćene romske dece od tri do pet godina.
- Uvesti i podržati programe razvoja u ranom detinjstvu, uključujući integrisanih, specijalizovanih i dodatnih programa u predškolsko obrazovanje, sa ciljem uključivanja najmanje 40% romske dece u programe ranog razvoja.
- Povećati broj upisanih u prvi razred i smanjiti broj osipanih u četvrti i osmi razred osnovnog obrazovanja kod romske dece, naročito devojčica, preko razvijanja sistema podrške u obrazovanju.
- Dosledno primenjivati i razvijati mera afirmativne akcije za upis u srednje škole i na fakultete uz obezbeđivanje podrške tokom školovanja.
- Razviti efikasne aktivnosti borbe protiv diskriminacije u obrazovanju.
- Regulirati status i institucionalizirati rad pedagoških asistenata, pružajući pomoć za njihov profesionalni razvoj.

Stanovanje

- Unaprediti životne uslove u romskim naseljima, kroz pripremu planske dokumentacije, poboljšanje infrastrukturne mreže ili preduzimanje aktivnosti za raseljavanje u nove objekte socijalnog stanovanja.
- Predložiti Zakon o stanovanju, koji će biti usklađen sa međunarodnim standarima.
- Zakonski formulisati sve mogućnosti za legalizaciju pojedinačnih postojećih stambenih objekata u okviru održivih podstandardnih naselja.

- Zakonski regulisati postojeća podstandardna održiva romska naselja, ili obezbediti lokacije za njihovu relokaciju, u skladu sa zakonom.
- Closno informisati, konsultirati i podržati romsko stanovništvo u procedurama i mogućnostima uređivanja njihovog pitanja stanovanja.

Zapošljavanje

- Sprovoditi posebne programe kojima se povezuje obrazovanje (stručno i univerzitetsko) sa konkretnim zapošljavanjem, na koordinirani način.
- Sagledavati stanja na lokalnim tržištima rada i predložiti mere koje će dati najbolje rezultate u pogledu zapošljavanja lica romske nacionalnosti na lokalnom nivou.
- Intezivirati zapošljavanje Roma u institucijama na lokalnom i nacionalnom nivou, u saglasnosti sa regulativom koja reguliše učešće manjina u javnom sektoru.
- Intezivirati proces usvajanja zakonodavnog okvira u oblasti socijalnog preduzetništva kojim će biti unapredene mogućnosti za pristup tržištu rada i zapošljavanje lica iz kategorije teže zapošljivih, uključujući i Rome.
- Regulisati status i institucionalizirati rad svih vrsta medijatora Roma (lokalnih, zdravstvenih, pedagoških, mobilnih timova) koji povezuju Rome sa javnim uslugama.

Zdravlje

- Unaprediti zaštitu zdravlja dece kroz blagovremenu zaštitu zdravlja odojčadi, podršku porodici i pun obuhvat dece vakcinacijom.
- Povećati kvalitet usluga zdravstvene zaštite i razviti antidiskriminatorene mере prilikom ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje.
- Promovisati zdravih stilova života.
- Urediti položaj i radnopravni status „romskih medijatorki“ u Domovima zdravlja.
- Pružiti pomoć Romima koji imaju tu potrebu u pristupu lekova i terapije.

Socijalna zaštita

- Unaprediti rad centara za socijalni rad i stvarati mreže podrške u lokalnoj zajednici za efikasan i potpun rad u romskoj zajednici, uključujući i zapošljavanjem stručnih Roma u centrima za socijalni rad.
- Unaprediti socijalnu zaštitu dece i porodice i kroz novčana davanja propisana zakonom.
- Obezbediti podršku deci koja žive ili rade na ulici.
- Uspostaviti sistem prikupljanja i upravljanja podacima.

Lokalne samouprave

- Da se institucionalno i zakonski uredi položaj i delatnosti romskih koordinatora u lokalnim samoupravama.
- Uspostavljanje održivih, propisima uređenih, institucionalnih mehanizama, poslova i drugih mera zaduženih za sprovođenje strategije u lokalnoj zajednici.
- Skupštine jedinica lokalnih samo-uprava da usvoje lokalne akcione planove inkluzije Roma uskladene sa Nacionalnim akcionim planom.
- U budžetima jedinica lokalnih samo-uprava da se obezbedi inkluzivno budžetiranje mera i aktivnosti predviđenih lokalnim akcionicim planovima.

Institucionalni mehanizmi i struktura

- Formiranje koordinativnog tela prema Strategiji (da se eliminiše duplikiranje rada).
- Da se osigura da mera dopiru do Rome i oni imaju koristi od ciljnih i od opštih mera.
- Da se osigura potpuno, efektivno i suštinsko učešće Roma u celom ciklusu javne politike.
- Mera treba da se prilagode i od njih da imaju koristi i naranjivije grupe u romskoj zahednici.
- Odgovornosti države i lokalne samo-uprave treba da se jasno opredеле kako bi se onemogućila praksa prebacivanja nadležnosti.
- Tehnički, finansijski i na drugi način podržati lokalne samo-uprave u implementaciji mera.
- Osigurati da mehanizmi antidiskriminacije reaguju na diskriminaciju prema Romima, a po potrebi uspostaviti dodatne mehanizme.
- Adekvatno budžetirati mera na državnom i lokalnom nivou i osigurati tehničke kapacitete za apsorpciju IPA fondova.